

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi –Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt I C 403/11 z powództwa Miasta Ł.- Powiatowego Urzędu Pracy w Ł. przeciwko R. B. i K. B. o zapłatę 71.239,50 złotych:

1. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 71.239,50 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 22 marca 2011 roku do dnia zapłaty;
2. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 3.600,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazał wypłacić z funduszy Skarbu Państwa –Sądu Rejonowego dla Łodzi –Widzewa w Łodzi adwokatowi P. S. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w Ł. wynagrodzenie za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu R. B. i K. B. w kwocie 4428,00 złotych, zawierającą w sobie należny podatek VAT.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o ustalenie, że w dniu 6 lutego 2008 roku Powiatowy Urząd Pracy Nr 2 w Ł. zawarł z K. W. umowę nr (...) o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego ZI-4520-467/KS/07. Zgodnie z umową, w oparciu o wnioski z dnia 11 grudnia 2007 roku, Urząd dokonał refundacji kosztów poniesionych przez K. W. na wyposażenie lub doposażenie czterech stanowisk pracy na stanowisku szwaczka, dla skierowanych czterech osób bezrobotnych w kwocie 52.800 zł. Wypłata refundacji we wskazanej kwocie nastąpiła jednorazowo na rachunek bankowy K. W., po przedłożeniu aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji przez dłużnika, dokumentów potwierdzających poniesione koszty oraz po zatrudnieniu na wskazanych stanowiskach skierowanych bezrobotnych. Stosownie do § 3 umowy K. W. był zobowiązany m. in. do utrzymania przez okres dwóch lat utworzonych miejsc pracy oraz stanu zatrudnienia w firmie, na poziomie nie niższym niż z dnia złożenia wniosku oraz przyjęcia do pracy kolejnych bezrobotnych, w przypadku gdy z poprzednio skierowanymi bezrobotnymi stosunek pracy został rozwiązany lub wygasł z przyczyn od niego niezależnych oraz przekazania do Urzędu Pracy świadectwa pracy oraz dokumentów wymienionych w § 3 pkt 10 umowy, tj. dokumentów dotyczących realizacji niniejszej umowy, kserokopii kart referencyjnych osób bezrobotnych (skierowania), umów o pracę zawartych ze skierowanymi bezrobotnymi oraz potwierdzenia zgłoszenia pracowników do ZUS. Zgodnie z § 8 umowy K. W. zobowiązał się do zatrudniania na utworzonym stanowisku pracy skierowanego lub skierowanych bezrobotnych w pełnym wymiarze czasu pracy łącznie przez okres nie krótszy niż 2 lata. W przypadku niedotrzymania warunków umowy lub złożenia niezgodnych z prawdą oświadczeń, K. W. zobowiązał się do zwrotu wypłaconej kwoty refundacji wraz z ustawowymi odsetkami, naliczonymi od dnia wypłaty refundacji, przekazując ją na konto (...) w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania z (...) wezwania do zapłaty. Zgodnie z § 6 umowy zabezpieczeniem spłaty zwrotu refundacji w przypadku niedotrzymania warunków umowy jest akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika oraz poręczenie według prawa cywilnego R. B. i K. B.. Kwota 52800 zł. została wypłacona K. W. w dniu 26 marca 2008 roku. Do przedmiotowej umowy mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r., nr 99, poz. 1001 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 31 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i trybu refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej i refundowania kosztów pomocy prawnej (Dz. U. z 2004 r., nr 196, poz. 2018). W dacie zawarcia umowy K. W. zatrudniał 5 osób. Były okresy, kiedy było mniej osób zatrudnionych, ponieważ pracownicy zwalniali się na własną prośbę. W ciągu ostatnich dwóch lat liczba osób zatrudnionych malała. K. W. zwracał się do Urzędu Pracy z prośbami o skierowanie do niego pracowników na wakujące etaty z odpowiednimi kwalifikacjami i chęćmi podjąć zatrudnienie. Ponadto zamieszczał ogłoszenia w prasie celem naboru nowych pracowników. Skierowani bezrobotni lub osoby z ogłoszenia rezygnowali z pracy na własną prośbę bądź też nie mieli odpowiednich kwalifikacji i umiejętności do pracy na stanowisku szwaczki. Niektórzy oddawali skierowania do pracy osobiście do Urzędu Pracy z adnotacją, że nikogo w zakładzie pracy nie zastali i nie mają kontaktu z pracodawcą. Strona powodowa prowadziła korespondencję z K. W., w której Urząd przedstawiał swoje zastrzeżenia co do realizacji przez K. W. postanowień umowy z dnia 6 lutego 2008 r. Strona powodowa wskazywała również,

że przed podpisaniem umowy K. W. miał obowiązek określić m. in. wymagania, jakie powinni spełniać kandydaci skierowani przez PUP na stanowisko szwacz/szwaczka. Dokumenty te były załączone do wniosku o refundację z dnia 10 grudnia 2007 r. K. W. nie określił jednak żadnych dodatkowych wymagań, czy też oczekiwań, jeżeli chodzi o wykształcenie, staż pracy, umiejętności i specjalności potencjalnych pracowników. W piśmie z dnia 2 lutego 2009 r., które wpłynęło do strony powodowej w dniu 17 lutego 2009 r., K. W. wyjaśniał, że zmniejszenie zatrudnienia według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. do ilości pięciu osób było spowodowane rezygnacją pracowników z pracy oraz, w jednym przypadku, porzuceniem pracy przez pracownika. K. W. nie przekazywał Urzędowi Pracy kart referencyjnych skierowanych do niego bezrobotnych. Wypełniał je i oddawał osobom, które z nimi przyszły. Nie przysyłał również do urzędu umów o pracę ani zgłoszeń pracowników do ZUS z uwagi na to, że osoby skierowane z (...) nie chciały podjąć zatrudnienia i nie zawierały umów o pracę. Przez dwa lata strona powodowa nie przeprowadzała u K. W. żadnych kontroli. Z Urzędu Pracy przysłano w tym okresie ok. 15 osób bezrobotnych. K. W. zaczął mieć problemy finansowe, ponieważ kontrahenci nie płacili mu wynagrodzenia. W pracy były też przestoje, ponieważ nie było ciągłości zamówień, co stanowiło powód dla niektórych pracowników do rezygnacji z pracy. Sam K. W. zaczął chorować i od lipca 2010 r. do chwili obecnej pozostaje praktycznie cały czas na zwolnieniu lekarskim. Pismem datowanym 17 lutego 2010 r. strona powodowa wezwała K. W. do zapłaty kwoty 65278,16 zł., tj. 52800 zł. z tytułu zwrotu refundacji oraz 12478,16 zł. z tytułu odsetek ustawowych od kwoty głównej naliczonych za okres od 26 marca 2008 r. do 17 lutego 2010 r. W dniu 31 grudnia 2010 r. strona powodowa wezwała pozwanych do zapłaty kwoty 52800 zł. z odsetkami ustawowymi od dnia 26 marca 2008 r. do dnia 31 grudnia 2010 r., tj. łącznie kwoty 71239,50 zł. – w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania. W piśmie strona powodowa wskazała, że K. W. doprowadził do spadku zatrudnienia oraz nie utrzymał stanu zatrudnienia przez okres dwóch lat na refundowanych stanowiskach pracy i nie dostarczył wymaganych dokumentów, czym naruszył § 3 pkt 3 i 8 oraz § 8 umowy o refundacji. Zatrudnienie szwaczki przez cztery lata u jednego pracodawcy jest bardzo długim okresem. Nie ma znaczenia czy osoba do pracy zgłasza się sama na skutek ogłoszenia prasowego, czy jest kierowana z urzędu pracy. Decyzją Prezydenta Miasta Ł. z dnia 30 sierpnia 2010 r. z ewidencji działalności gospodarczej została wykreślona działalność prowadzona przez K. W.. W dniu 27 stycznia 2011 r. K. W. wytoczył powództwo przeciwko Powiatowemu Urzędowi Pracy nr 2 w Ł. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 10 sierpnia 2010 r. Sprawa została zarejestrowana w II Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, który postanowieniem z dnia 27 września 2011 r. odrzucił pozew. Postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko K. W. jest bezskuteczne.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że powództwo w świetle dyspozycji art. 876 i n. k.c. zasługiwało na uwzględnienie w całości. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. zaś o kosztach postępowania na podstawie art. 102 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli pozwani, zaskarżając go w zakresie punktu 1. i 2 w całości. Rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego skarżący zarzucili:

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Rejonowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. polegającego na dokonaniu oceny dowodów w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego i nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania, w szczególności poprzez uznanie, że zeznania świadków występujących w niniejszej sprawie potwierdziły fakt trudności na rynku pracy szwaczek i jest na nim duża rotacja pracowników, a konsekwencji, że dłużnik główny K. W. odpowiada za fakt braku realizacji postanowień umowy o refundację stanowiska pracy z przyczyn niezależnych od niego, objętych ryzykiem gospodarczym;

- sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych Sądu I Instancji z treścią zebranego materiału dowodowego polegającą na:

a) bezzasadnym przyjęciu, że K. W. nie wywiązał się z umowy o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w postaci braku zatrudnienia odpowiedniej liczby osób oraz braku przysyłania wymaganych umową dokumentów, w sytuacji w której dłużnik główny K. W. nie miał takiej fizycznej możliwości,

b) bezzasadnym przyjęciu, że dłużnik główny K. W. nie określił żadnych wymagań wobec kandydatów na pracowników w Powiatowym Urzędzie Pracy, w sytuacji gdy takiego obowiązku zgodnie z postanowieniami umowy nie miał

co skutkowało uznaniem przez Sąd, że przyczyny braku realizacji niektórych postanowień umowy o refundację leżą wyłącznie po stronie dłużnika głównego, a nie po stronie powodowej;

- naruszenie art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy poprzez błędne uznanie, że dłużnik główny K. W. naruszył postanowienia umowy o refundację stanowiska pracy oraz nie zatrudnił wymaganej liczby pracowników przez okres 24 miesięcy, w sytuacji gdy wymogi te faktycznie nie mogły zostać przez niego spełnione z przyczyn niezależnych;

- naruszenie art. 472 k.c. w zw. z art. 475 § 1 k.c. i przyjęcie, że brak faktycznej możliwości realizacji zobowiązania przez dłużnika głównego spowodowanej przyczynami zewnętrznymi i niezależnymi od niego obciąża go odpowiedzialnością za brak realizacji swoich obowiązków oraz powoduje dalsze istnienie zobowiązania.

W konkluzji skarżący wnieśli o zmianę orzeczenia Sądu I Instancji i oddalenie powództwa w całości lub w przypadku niepodzielenia przez Sąd Okręgowy zarzutów wskazanych powyżej i uznanie, że zachodzą ku temu przesłanki o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów nieodpłatnej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu za postępowanie w II instancji. Pełnomocnik pozwanych oświadczył przy tym, że koszty te nie zostały uiszczone ani w całości ani w części.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik pozwanych poparł apelację, wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu i oświadczył, że nie zostały one opłacone ani w całości ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że ustalenia faktyczne poczynione zostały w sprawie prawidłowo i zostają przyjęte przez Sąd Okręgowy jako własne. Ocena prawna zaś odpowiada wymogom określonym w art. 233 § 1 k.p.c.

Apelujący zarzucają sprzeczność poczynionych ustaleń i wyprowadzonych przez Sąd I Instancji wniosków ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym oraz zasadami doświadczenia życiowego i logiki. Uważają bowiem, że z ustaleń o trudnościach na rynku pracy szwaczek nie można zasadnie wnioskować o niewywiązaniu się przez K. W. z umowy o refundację. Prezentowane wnioskowanie nie zasługuje na aprobatę, jako nie odpowiadające dyrektywom z art. 233 § 1 k.p.c. Trudny rynek pracy jest jedną z okoliczności branych pod uwagę w rozpatrywanej sprawie. Poza tym, o czym będzie mowa poniżej, szereg kolejnych czynników pozostawało w związku przyczynowym z niewykonaniem umowy.

Niezasadnie skarżący podnoszą, jakoby Sąd Rejonowy nieprawidłowo ustalił, iż K. W. nie określił żadnych wymagań jakie powinni spełniać kandydaci skierowani przez Powiatowy Urząd Pracy na stanowisko szwacz lub szwaczka. Przedstawione w niniejszej sprawie dokumenty, w tym w szczególności korespondencja kierowana przez K. W. do Powiatowego Urzędu Pracy jednoznacznie wskazują, iż ograniczał się on w tym zakresie jedynie do wskazania, iż potrzebuje szwacza lub szwaczki i nie precyzował dalszych wymagań jakim w jego ocenie kandydat taki powinien odpowiadać, w tym w szczególności w odniesieniu do umiejętności i specjalności potencjalnych pracowników.

Uzasadnienie pozostałych wyprowadzonych w tym względzie zarzutów nie pozostawia natomiast wątpliwości, że na ich gruncie skarżący koncentrują się na zwalczaniu dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny prawnej i znaczenia faktów ustalonych w toku postępowania, nie negując w istocie prawidłowości poczynionych ustaleń. Skarżący zgłaszają zastrzeżenia do oceny poszczególnych okoliczności w kontekście dyspozycji relewantnych przepisów prawa. Tego rodzaju zastrzeżenia oceniane być jednak muszą przez pryzmat dyspozycji przepisów prawa materialnego i tak właśnie ocenił je Sąd Odwoławczy w niniejszej sprawie.

W tym stanie rzeczy, jak zaznaczono już na wstępie, Sąd Okręgowy podzielił podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku i przyjął ją za własną. Argumenty skarżących rozważył natomiast w aspekcie zastosowania norm prawa materialnego do ujawnionych okoliczności sprawy.

Stanowisko apelujących nie zasługuje na aprobatę jako oparte jest na błędnym założeniu, iż K. W. nie wywiązał się z umowy łączącej go z Miastem Ł.- Powiatowym Urzędem Pracy z przyczyn od niego niezależnych. Ocena w tym zakresie nie może abstrahować od faktu, że K. W. prowadził działalność gospodarczą, w ramach której zatrudniał pracowników na stanowisku szwaczka/szwacz, a jak wynika z przedstawionych dowodów oraz zasad doświadczenia życiowego rynek ten jest bardzo trudny, występuje na nim bardzo duża rotacja pracowników. Działalność ta siłą rzeczy wiąże się zatem z dużym ryzykiem gospodarczym, które K. W. zdecydował się jednak podjąć. Co więcej, pomimo panujących na owym rynku warunków, zdecydował się zawrzeć umowę o refundację stanowiska pracy, która nakładała na niego określone zobowiązania, w tym wymaganie utrzymania przez okres dwóch lat utworzonych miejsc pracy oraz stanu zatrudnienia w przedsiębiorstwie na poziomie nie niższym niż w dniu złożenia wniosku. Uwzględnić jednak należy, że na mocy przedmiotowej umowy K. W. otrzymał określone środki publiczne, służące określonemu celowi, który nie został jednak przez ich beneficjenta zrealizowany. Pozwani nie mogą zaś skutecznie argumentować, iż zaistniały stan rzeczy był w przeważającej mierze rezultatem kierowania przez stronę powodową do pracy u K. W. niewłaściwych osób, w sytuacji, gdy kierowane osoby spełniały wymagania jakie określił w pismach do strony powodowej. Skarżący wprawdzie słusznie podnoszą, że umowa łącząca stronę powodową z K. W. nie nakładała na niego wprost obowiązku doprecyzowania jakie konkretnie kwalifikacje powinny posiadać osoby bezrobotne, nie zauważają jednak, że wymóg ten określało wprost obowiązujące w dacie zawierania umowy przez K. W. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 listopada 2005 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu dokonywania refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków (Dz.U.2005.236.2002.), które w § 2 pkt 7 przewidywało jednoznacznie, że podmiot zamierzający wyposażyć lub doposażyć stanowisko pracy dla skierowanego bezrobotnego we wniosku o refundację ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy określić ma między innymi wymagane kwalifikacje i inne wymagania niezbędne do wykonywania pracy, jakie powinni spełniać skierowani bezrobotni. Zważyć jednak trzeba, że pomimo akcentowanych przez pozwanych trudności wiążących się z brakiem dostatecznych kwalifikacji kierowanych przez stronę powodową bezrobotnych do pracy u K. W., w dalszym ciągu w pismach kierowanych do strony powodowej wymagania te ograniczał on jedynie do wskazania, iż poszukuje osoby na stanowisko szwacz/szwaczka. Nie może zaś ulegać wątpliwości, że wiedzę, jakie wymagania winni konkretnie spełniać potencjalni pracownicy K. W., posiadał on sam, nie zaś Powiatowy Urząd Pracy. Skoro zatem K. W. nie określił precyzyjnie jakich kandydatów poszukuje, za nieskuteczną uznać należy argumentację pozwanych, iż to w postępowaniu strony powodowej tkwiła przyczyna niesprostania przez dłużnika głównego warunkom umowy. Przedstawione w niniejszym postępowaniu dokumenty w postaci skierowań do pracy nie pozostawiają jednak wątpliwości, że strona powodowa kierowała do K. W. osoby odpowiadające zakreślonym przez niego wymogom, a mianowicie osoby o kwalifikacjach – szwacz – szwaczka.

Powyższe czyni zatem bezzasadnym zarzut naruszenia art. 475 k.c. i art. 472 k.c. W kontekście okoliczności akcentowanych przez skarżących na uwadze mieć trzeba, że niemożność świadczenia w rozumieniu art. 475 § 1 k.c. oznacza, iż świadczenie jest niemożliwe do spełnienia obiektywnie, nie tylko zatem nie może go spełnić dłużnik, ale także inna osoba. Skutku wymienionego w tym przepisie nie może wywołać zatem niemożliwość subiektywna, istniejąca tylko po stronie dłużnika. Niewątpliwie zaś w takich właśnie kategoriach postrzegać należy okoliczności wskazywane przez skarżących. Zważyć także trzeba, że należyta staranność dłużnika jest oceniana przy uwzględnieniu zawodowego charakteru działalności dłużnika - art. 355 § 2 k.c. Przy czym miara wspomnianego wzorca staranności nie jest zawsze jednakowa. Odmienne musi być bowiem budowana dla zobowiązań rezultatu, a odmienne dla zobowiązań starannego działania. Postanowienia łączącej strony umowy nie pozostawiają wątpliwości, że zobowiązanie K. W. było świadczeniem rezultatu nie zaś należytej staranności. Stopień staranności zależy zaś między innymi od stopnia ryzyka niebezpieczeństwa, występującego w stosunkach danego rodzaju.

Reasumując, w świetle art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jak i postanowień umowy łączącej K. W. ze stroną powodową oraz umów poręczenia zawartych przez strony niniejszego procesu w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prawidłową jest konkluzja Sądu Rejonowego, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości. Trafnym jest bowiem wniosek Sądu I Instancji, że K. W. nie wywiązał się z postanowień umowy z dnia 6 lutego 2008 roku i zgodnie z § 5 tej umowy zobowiązany jest do zwrotu wypłaconej mu kwoty refundacji wraz z odsetkami ustawowymi. Wedle art. 876 i art. 879 § 1 k.c. poręczyciel zobowiązany jest do wykonania zobowiązania dłużnika, na wypadek gdyby dłużnik zobowiązania tego nie wykonał a zakres jego zobowiązania określa każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy w punkcie 1. wyroku na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu z uwagi na wynik postępowania Sąd orzekł w punkcie 2. wyroku na podstawie art. 29 ust.1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku prawo o adwokaturze (Dz.U.2014.635 j.t. ze zm.). Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanych z urzędu, określono na podstawie § 2 ust. 3, § 6 pkt w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 19 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013.461).